

Política | Actualitzat el 24/10/2018 a les 11:44

Espanya i l'Aràbia Saudita, una amistat a prova de bombes

Felip VI manté el vincle que Franco i Joan Carles de Borbó van establir amb la Casa de Saud

Felip VI i el rei Salman | Casa Reial

S'atribueix a un diplomàtic anglès la frase 'Gran Bretanya no té amics, només té interessos'. El mateix es podria dir de totes les relacions internacionals. Però el cas del lligam entre Espanya i l'Aràbia Saudita és un exemple de com els interessos econòmics s'imposen sobre tot el que tingui a veure amb principis o valors

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/165478/espanya/ven/1654/milons/euros/armes/arabia/saudita/cinc/anys>). L'assassinat del periodista Jamal Khashoggi al consolat saudita a Istanbul, precisament a la Turquia d'Erdogan, competidor de Riad dins del món sunnita, ha deixat al descobert tota la brutalitat del règim wahhabita. Pocs exemples com el de les relacions entre Madrid i Riad trobarem que siguin emblemàtiques del pitjor cinisme en les relacions entre estats.

El debat d'aquest dimecres al Congrés ha mostrat les nafres de la *realpolitik* espanyola. Davant el fet dels sucosos contractes d'armes, no hi ha ideologia que valgui. Les paraules de Pedro Sánchez a l'hemicicle indiquen les línies roges dels discursos del PSOE governant (<https://www.naciodigital.cat/noticia/165504/sanchez/justifica/venda/armes/arabia/saudita/demano/altura/mires>). En el cas de l'Aràbia Saudita, el mal ve de lluny i està íntimament lligat a la raó d'Estat més freda. I afecten de ple el vincle entre totes dues monarquies.

Una visita estratègica

La visita que va fer Felip VI a Riad l'any passat va ser un d'aquells moments en què tot se subordina a l'interès més descarnat. El monarca va ser rebut amb tots els honors a les sales del palau reial wahhabita, va ser petonejat pel rei Salman, l'actual cap d'una dinastia que va batejar amb el país amb el seu nom el 1932. Hi havia molts diners en joc: el contracte de la naviliera pública Navantia (pertany al Sepi, l'antic INI) per vendre cinc vaixells de guerra als Saud, un negoci que podia suposar 2.000 milions de dòlars. Però també es volia desbloquejar el projecte de l'AVE de Riad a la Meca, una morterada de prop de 7.000 milions per a un consorci liderat per Renfe, Adif, Talgo, l'OHL de Villar Mir i Cobra, filial d'ACS. Va ser adjudicat gràcies als bons oficis de l'anterior monarca, Joan Carles I.

La importància econòmica del vincle el va evidenciar Joaquim Gay de Montellà (<http://www.elpresario.com/noticias/internacional/2017/01/16/ceoe-arabia-saudi-pais-mas-importante-para-las-inversiones-oriente-medio-14557-1093.html>), president de Foment del Treball, vicepresident de la CEOE i president de la seva comissió de Relacions Internacionals, un dels prop de trenta empresaris que va viatjar amb el rei. Gay de Montellà va definir l'Àrab Saudita com "el destí més important en matèria de comerç i el soci més destacat de les inversions espanyoles a l'Orient Mitjà". El govern de Riad va aprovar el 2016 el Pla Visió 2030, que planifica l'evolució econòmica del país en els propers quinze anys, i contempla una major diversificació.

El Pla Visió 2030 també fa referència a la necessitat de potenciar la indústria militar. Actualment, només el 2% de la despesa en armament es queda a l'Àrab Saudita, i es vol que la xifra s'incrementi fins a un 50%. Aquest capítol és una prioritat estratègica per als Saud, cada cop més temerosos enmig d'un escenari regional hostil.

Armes per bombardejar el Iemen

A les violacions dels drets humans sistemàtiques en aquell país s'afegeix ara el conflicte del Iemen, que pateix una crua guerra civil. Riad hi està del tot implicat donant suport al govern contra la població houthi, una branca del xiisme, que és vist com el principal enemic a la regió per a la dinastia wahhabita, la branca més rigorista del sunnisme. La guerra ha suposat un enorme cost per a l'economia saudita, ferida també pel descens del peu del petroli. Aquí rau una de les raons dels endarreriments en el projecte de l'AVE.

Felip VI va haver d'ajornar varies vegades el viatge tan esperat. El novembre passat, per la mort d'un dels moltíssims germanastres de Salman. Uns mesos abans, per l'execució de més de quaranta persones a Riad, entre elles el dignatari xiïta Nimr Baqr al Nimr, un fet que va tenir un gran impacte a tota la regió.

Una relació particular

La relació entre Espanya i l'Àrab Saudita es va cimentar des dels anys quaranta. L'aïllament que patia el règim espanyol des de la fi de la Segona Guerra Mundial per la seva aproximació a les potències feixistes van obligar Madrid a buscar aliats on fos. I en va trobar, especialment a l'Amèrica Llatina i en països àrabs. La retòrica antijueva del franquisme sonava bé a Egipte i Àrabia. Ja en les primeres declaracions de condemna de l'ONU a Espanya, el 1946, la major part de les nacions de la Lliga Àrab van abstenir-se. Aquí va néixer el mite de "les tradicionals relacions amb el món àrab" tan repetida durant la dictadura. Israel mai seria reconegut per Franco.

Els monarques de la casa de Saud van visitar l'Espanya de Franco. Ho va fer el fundador de la dinastia, Saud, i el seu fill Faisal, potser el més carismàtic de la seva família, assassinat a palau per un nebot el 1975. Amb la crisi del petroli de 1973, les relacions es van fer encara més estretes. Al pujar al tron, Joan Carles I va reforçar el vincle amb una diplomàcia molt personal. Primer amb el successor de Faisal, Khaled, però sobretot amb qui era l'home fort del règim, Fahd.

L'amistat amb Fahd

José Garcia Abad, a *La soledad del rey* (<http://www.esferalibros.com/libro/la-soledad-del-rey/>) (Esfera de los libros) dóna alguns detalls de l'amistat ferma que van bastir Joan Carles i Fahd. Va ser el saudita qui li va regalar el primer iot Fortuna. En l'inici del regnat, Joan Carles, sentint-se insegur o mostrant un rostre certament reial, va demanar diners a alguns monarques estrangers. Un d'ells va ser Fahd, que aleshores era el príncep hereu i primer ministre. Sembla que li va lliurar cent milions de dòlars, sense interessos, en una operació en què va intervenir Manuel Prado y Colón de Carvajal, l'amic per a tot del rei.

Fahd i Joan Carles van congeniar molt. Compartien certs trets d'estil bohemí i festiu. Fahd es va fer assidu de Marbella, on sembla que s'hi trobava millor que al desert. La relació personal potser no va ser tan intensa amb els següents reis després de la seva mort, el 2005, però Joan Carles ha mantingut el lligam amb el palau reial de Riad. Després d'abdicar, ha tornat a visitar el país, sent rebut amb tots els honors. Felip ha heretat la germanor, que pel que es veu és una amistat a prova de bombes.